

Kleine boeken- wurrmpjes

Het nut van voorlezen

Baby's houden van boeken. Al vanaf de geboorte kun je ze voorlezen. Je moet alleen even weten hoe.

Wat doet jouw baby als je samen met een boekje gaat zitten? Grote kans dat hij het boek in zijn mond stopt, probeert van je schoot te rollen of na een tijdje weggooit. Het lijkt misschien alsof je baby voorlezen niets vindt. Maar vergis je niet: hij houdt er heus van. Sterker nog: op zeer jonge leeftijd beginnen met voorlezen, heeft veel voordelen.

Kwestie van geduld

Dat ouders denken dat hun kind te jong is voor boekjes, komt volgens projectleider en pedagoog Marijke Bos van Stichting Lezen door een verkeerde interpretatie van het gedrag. 'Ouders denken dat hun kind het voorlezen niet interessant vindt, omdat hij beweeglijk is, met het boekje gaat wapperen of het weggooit. Ze stellen het voorlezen dan uit tot hun baby ouder is, maar dat hoeft niet. Baby's hebben gewoon nog niet

het geduld om een boek van de eerste tot de laatste bladzijde te lezen. Dat betekent niet dat ze het niet leuk vinden. Ze zien boeken als een speeltje dat ontdekt moet worden. Daar hoort ook kijken, voelen en proeven bij.' Bos geeft aan dat een boek ook speelgoed is, maar dan met extra's. 'Het leuke aan boekjes is dat je er zo veel mee kunt. Je kunt er een liedje bij zingen, samen naar de plaatjes kijken, erbij vertellen.' Als je dat regelmatig doet, gaat je kind het voorleesmoment herkennen. Na een tijdje weet hij: als jij een boek pakt, mag hij op schoot en gaan jullie iets leuks doen.

Beter in taal

Die momenten van exclusieve aandacht zijn goed voor baby's. Je houdt je kind vast, kijkt hem aan en laat hem naar je stem luisteren. Dat intense contact bevordert een goede hechting. Bovendien hoort je baby zo al →

‘Ouders denken vaak dat hun kind voorlezen niet interessant vindt’

heel vroeg allerlei woordjes. Hoewel hij nog niet kan praten, slaat hij die woorden wel op. Al voordat hij een jaar is, legt hij verbanden tussen plaatjes en woorden. Voorlezen is dus goed voor de taalontwikkeling. Onderzoek van de Universiteit Leiden laat zien dat baby's die worden voorgelezen vóór ze acht maanden zijn, later hoger scoren op taal. Op de leeftijd van vijftien maanden hebben ze al een grotere woordenschat. 'Boekentaal' is anders dan de taal die je gebruikt als je tegen je kind praat. In boeken komen moeilijkere woorden voor. De plaatjes helpen hem verbanden leggen. Ook blijken kinderen die vanaf de babyleeftijd worden voorgelezen, vaker voorgelezen te worden als ze ouder zijn. Als voorlezen eenmaal routine is geworden, blijft dat zo. En: als kinderen al heel jong goede ervaringen opdoen met (voor)lezen, hebben ze later meer plezier in lezen. Dat helpt weer bij het zelf leren lezen.

Hou het kort

Ouders stellen voorlezen vaak uit tot hun baby ouder is. Ze denken dat het weinig zin heeft, omdat hun kind het toch niet snapt. 'Maar voorlezen kan al vanaf de geboorte,' zegt pedagoog Bos. 'Baby's vinden het fijn om je stem te horen, ook al begrijpen ze nog niet wat je zegt.' Ze adviseert de voorleesmomenten kort te houden, want baby's zijn snel overprikkeld. 'Kijkt je baby weg, dan is het tijd om te stoppen en het op een ander moment nog eens te proberen.' Als je baby iets ouder is, kun je een boekje lezen terwijl hij bij je op schoot zit. Kijk samen naar de plaatjes en vertel wat er te zien is of zing een liedje. 'Let goed op de reactie van je baby: waar moet hij om lachen? Waar blijft hij geboeid naar kijken? Doe geluidjes die hij maakt na of doe een schootspelletje dat aansluit bij wat jullie in het boek zien.'

BoekStart

BoekStart is een initiatief van Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek om baby's kennis te laten maken met boeken. Ieder kind kan gratis lid worden van de bibliotheek. Als je baby drie maanden is, krijg je per post of op het consultatiebureau een folder waarmee je bij de bibliotheek een gratis koffertje kunt ophalen met twee boeken erin. Bibliotheken organiseren in het kader van BoekStart ook activiteiten voor ouders en baby's. Kijk voor meer informatie op boekstart.nl

Plan overboord

Bos geeft aan dat ouders vaak een plan in hun hoofd hebben als ze gaan voorlezen: 'Ze willen beginnen bij de eerste bladzijde en het boek van voor naar achteren lezen, maar voor baby's geldt dat niet.' Ze adviseert ouders hun verwachtingen over het voorlezen los te laten. 'Laat je kind de baas zijn over het boekje. Het is niet erg als hij het in zijn mond stopt, ondersteboven houdt of weggooit. Merk je dat zijn aandacht afdaalt of kruipt hij van je schoot, geef dan even aandacht aan wat hem afleidt en probeer hem terug te lokken door een mooi plaatje te laten zien. Leg je erbij neer dat het een paar jaar duurt voordat je kind een heel verhaal kan volgen.'

Voorlezende vaders

In de helft van de Nederlandse gezinnen wordt dagelijks voorgelezen, maar het is meestal de moeder die voorleest. Ook praten moeders vaker dan vaders over boeken en gaan ze vaker naar de bibliotheek of boekenwinkel. Hoog tijd voor verandering, want volgens onderzoek heeft voorgelezen worden door papa allerlei voordelen. Vaders gebruiken bijvoorbeeld de moeilijke woorden zoals ze in het boekje staan, terwijl moeders de neiging hebben het taalgebruik te versimpelen.

Ook de verschillen in voorleesstijl spelen een rol. Moeders stellen bijvoorbeeld vaak feitelijke vragen bij boeken, zoals: hoeveel kippen staan er op het plaatje? Vaders prikkelen de fantasie doordat ze ingaan op situaties die plaatjes afbeelden: zie je die ladder? Weet je nog dat ik laatst een ladder op mijn auto had? Bos voegt daaraan toe dat een (voor)lezende vader een goed rolmodel is: 'Als kinderen alleen hun moeder met boeken zien, zouden ze kunnen gaan denken dat lezen alleen voor vrouwen is.'

Ontstressen

Voorlezen is niet alleen gezellig en goed voor je kind, het heeft ook voordelen voor de ouders. Volgens onderzoek van de University of Sussex zorgt een verhaaltje voorlezen ervoor dat ouders ontstressen. Al binnen zes minuten nadat je de eerste bladzijde omslaat, ontspannen je spieren zich en daalt je hartslag.

Digitaal of liever ouderwets?

Muziek, filmpjes, animaties, luisterverhalen en voorlees-apps bieden extra's die je in een papieren prentenboek niet vindt. Hebben die technologische snufjes nut of kun je het beter bij gewone prentenboeken houden? Uit onderzoek van de Universiteit van Leiden blijkt dat filmpjes en animaties een klein positief effect hebben. Ze vergroten de woordenschat en het verhaalgrip iets. Door in te zoomen op een plaatje leggen kinderen makkelijker de link tussen beelden en woorden. Maar als een digitaal boek vol staat met spelletjes, leidt dat de aandacht af van het verhaal. Ook met luisterboeken is niets mis. Je hoeft je niet schuldig te voelen als je eens een luisterverhaal aanzet in plaats van zelf met kind en boek op de bank te kruipen: kinderen begrijpen een luisterverhaal net zo goed als een 'live' voorgelezen verhaal. Toch vindt Bos dat zelf voorlezen een meerwaarde heeft: 'Digitale verhalen zijn een mooie aanvulling op het prentenboek, →

Baby's die worden voorgelezen, scoren later hoger op taal

Welke is 't leukste?

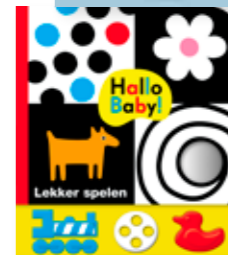
Kijken, voelen, luisteren, klikken: deze boekjes zijn speciaal voor de allerkleinsten.

Interactief

Net als op de iPad 'tappen' en 'swipen', maar dan in een echt boek.

NOG EVEN ACHTER MIJN OORTJES
KRIEBELN, JÖRG MÜHLE € 8,95

Zwart-wit

Door de sterke contrasten en de speeltjes is dit boek heel geschikt voor baby's.

HALLO BABY! LEKKER SPELEN, ROGER
PRIDDY € 12,50

Lekker zacht

Zacht, wollig, ruw... elk dier in dit mooie zwart-wit boekje voelt weer anders aan.

IK VOEL, IK VOEL... EEN BEER, XAVIER
DENEUX € 10,95

Tsjilp!

De geluidenboekjes van Marion Billet zijn een feest om naar te luisteren.

EXOTISCHE VOGELS, MARION BILLET € 11,95

Verstopperkje

Wie verstopt zich daar? Klap de pootjes of vleugels open en ontdek het samen.

KIEKEBOE! GIULIANO FERRI € 12,95

Stem en win

Bovenstaande vijf boekjes zijn genomineerd voor Het Boekstart Babyboekje 2016. Welk boekje is het allerleukste? Stem mee via boekstart.nl/babyboekje en maak kans op het gewicht van je baby in boeken!

‘Let goed op de reactie van je baby: waar moet hij om lachen?’

maar bij een app of luisterboek mist je kind de interactie met jou en die interactie is juist zo leerzaam. Ik pleit voor een combinatie van digitale leesmiddelen en prentenboeken.’

Gekke stemmetjes

Die interactie is er bijna altijd bij het voorlezen, blijkt uit onderzoek van Stichting Lezen. Zo maakt 95 procent van de voorlezers lichamelijk contact of oogcontact tijdens het voorlezen. 91 procent maakt ook speciale gebaren bij het voorlezen of zet verschillende stemmetjes in. Ook nemen voorlezers tijdens (92 procent) en na het lezen (84 procent) tijd om te praten en uitleg te geven over het verhaal.

Elk karakter een eigen stemmetje geven is trouwens leuk, maar niet per se nodig om het voorlezen interessanter te maken. Volgens Bos maak je het jezelf er vooral lastig mee: ‘Vaak ben je na een paar bladzijden vergeten wie welk stemmetje had. Je kunt gekke stemmetjes opzetten als je dat leuk vindt, maar het heeft geen extra voordeel voor je kind. Wél kun je het voorlezen leuker maken door liedjes te zingen bij het verhaal of van stemhoogte te veranderen. Op

TEKST: JEANINE HOEKSTRA BEELD: GETTY IMAGES

Tips voor het kiezen van een boek

- * Kies boeken met contrasterende kleuren, die kunnen baby’s beter zien.
- * Let erop dat een boek niet te gedetailleerd is.
- * Kies een boek dat je baby zelf kan vasthouden: een stoffen exemplaar of kartonnen boekje.
- * Kijk of het boek aanzet tot interactie.
- * Neem een boek met plaatjes die je baby herkent uit zijn omgeving. Dat vindt hij het leukst.

die manier kun je bijvoorbeeld verbazing aangeven of spanning.’

Niet moeilijk

‘Voorlezen voor baby’s is niet ingewikkeld. Iedereen kan het. Je kunt ook je eigen verhaal verzinnen bij de plaatjes en samen spelen met een boek,’ zegt Bos. Bibliotheken organiseren activiteiten voor ouders en baby’s waar je kunt zien hoe voorlezen aan een baby gaat. ‘Bovendien vinden kleine kinderen voorgelezen worden al gauw leuk,’ zegt de pedagoog. Kleine lezers worden grote lezers, dus pak dat boek en kruip samen op de bank. ♦

Spoedcursus succesvol voorlezen

- * Hou voorleesmomenten kort. Vindt je baby het niet meer interessant? Probeer het later nog eens. Je kunt meerdere keren per dag een boekje pakken.
- * Let op de signalen van je baby. Wat vindt hij leuk of grappig? Die leuke dingen herhaal je.
- * Vanaf ongeveer een half jaar volgt je baby je als je dingen in het boek aanwijst.
- * Stopt je kind het boek liever in zijn mond dan dat hij eruit leest? Geef hem tijdens het voorlezen een bijtring of speen, zodat hij zijn aandacht bij het boek kan houden.
- * Zet de tv of radio uit, zodat je baby je stem goed kan horen.
- * Maak je eigen ‘prentenboek’ door foto’s in een mapje te stoppen van dingen of mensen die je kind kent.
- * Kinderen zijn dol op herhaling. Speel daarop in, maar bied ook nieuwe boekjes aan.